

Una revolució en miniatura. Amador Menéndez. PUV, Càtedra de Divulgació de la Ciència i Bromera. 2010.

El sexe social. Eudald Carbonell. Ara Llibres. 2010.

Codi Genètic. Amàlia Lafuente. Proa. 2010.

Pluja a la mar. Joan Torró Soriano. PUV i Càtedra de Divulgació de la Ciència. 2010.

100 mites de la ciència. Daniel Closa i Autet. Cossetània Edicions. 2010.

Les grans epidèmies modernes. Salvador Macip. La Campana. 2010.

Darwin i el genoma. Fernando González. PUV, Càtedra de Divulgació de la Ciència i Bromera. 2009.

La ciència és cultura, tanmateix, la literatura científica troba una connexió molt tímida amb el gran públic. Centrada, eminentment, en l'assaig, mostra un canvi subtil cap al discurs de masses. La narrativa ambiental, poc complaent amb el sistema, tampoc no desperta devocions multitudinàries

La cultura de la consciència

Assaig, narrativa

POR MARIA JOSEP PICÓ

La ciència encara no és sinònim de best-seller ni compta amb un prestigi social a la mesura de la seua rellevància. Sí que s'ha superat l'esclatxa que separava el coneixement científic de la cultura bàsica, però resten diversos esglaons perquè la literatura sobre ciència — tant narrativa com assagística — esdevinga un producte essencial en la societat valenciana. Les editorials coincideixen en assenyalar que la promoció de llibres de ciència «encara té una dosi de compromís social i manteniment del reconeixement perquè les vendes d'aquest tipus d'obres no solen resultar extraordinàries». I al nostre territori, la producció editorial científica també té alguns *lobbies*, entre els quals destaca Publicacions de la Universitat de València i la tasca de promoció realitzada per la Càtedra de Divulgació de la Ciència — sovint en col·laboració amb Bromera — mitjançant diverses col·leccions i premis.

Diverses són les estratègies perquè la ciència pugui seduir el lector, més enllà de les temàtiques actuals (nanotecnologia, genètica, canvi climàtic, cuina molecular...). Una de les tècniques més eficaces encara és recórrer a personatges coneguts, sobretot, televisius, des dels Simpsons i Eduard Punset, fins a Ferran Adrià. Mentre que també resulta exitós fer compendis cridaners, però evitant el sensacionalisme, reculls sobre curiositats científiques i recórrer al sempre atractiu tòpic del sexe.

El medi ambient, per la seua banda, ha pres un enorme protagonisme en els últims anys, però tot i suscitar interès i debat social, les lectures verdes impliquen una certa militància, ja que aquests assaigs no constitueixen un

exemple amable i complaent, sinó que conviden a la reflexió sobre el sistema econòmic actual i els nostres hàbits de vida.

► **Una revolució en miniatura. Nanotecnologia al servei de la humanitat.** Desxifra les claus d'una de les disciplines científiques més noves i desconegudes. Ens porta a les realitats ínfimes, uns materials que permeten tot tipus d'avanços, des de tecnològics fins tractaments contra tumors. Va aconseguir el XVè Premi Europeu de Divulgació Científica EG-U.V.

► **El sexe social.** Més antiga que les primeres eines de pedra, la sexualitat es mostra com una estratègia d'adaptació humana d'una transcendència única. Des de la prehistòria fins avui, aborda el sexe com un repte que cal afrontar i en dóna diverses perspectives com el seu desenvolupament social, el sexe primat no humà, l'amor lligat al desig...

► **Codi Genètic.** És un dels paradigmes més exitosos de la narrativa científica: escrita per una professora de la Universitat de Barcelona, descobreix amb un estil àgil el món de la investigació científica i aborda el descobriment d'un fàrmac contra l'Alzheimer. XVIIIè Premi Ciutat de Badalona de Narrativa.

► **Pluja a la mar. El somni impossible d'Alessandro Malaspina.** Una novel·la històrica, molt il·lustrativa, basada en l'ambiciosa expedició científica i política protagonitzada per aquest mariner italià al servei de la corona espanyola de Carles III. IVè Premi Vicent Andrés Estellés de Narrativa Científica EG-U.V.

► **100 mites de la ciència.** Sobre el nostre cos, la salut i la malaltia, el menjar, els animals, l'evolució, l'espai, els científics, la història i els mites urbans i conspiracions. Fins a 100 històries breus carregades de curiositat intel·ligent, dinàmica i un bri de provocació.

► **Les grans epidèmies modernes. La lluita de l'home contra els enemics invisibles.** Alar-

mes com ara la grip H1N1 o l'aviar, les vaques boges i tants anuncis de pandèmia aconsellen llegir aquesta reflexió, l'autor de la qual considera que en el món global les infeccions ja no poden ser locals. Entre altres epidèmies, aborda la sida, la malària i la tuberculosi.

► **Darwin i el genoma.** Viatge al passat per a conèixer la teoria de selecció natural de les espècies de Darwin — la qual va implicar una revolució científica i social — per a demostrar la seua actualitat en el context actual de desenvolupament de la genètica.

► **Sterificacions y macarrones. La ciencia en la cocina tradicional y moderna.** Amb pròleg de Ferran Adrià, aquesta obra gens convencional posa a l'abast els secrets millor guardats de la gastronomia molecular o l'anomenada cuina tecnoemocional. Amb les originals converses científiques a l'abast de tothom típiques de C. Mans i receptes detallades.

► **La ciència dels Simpson. L'univers amb forma de rosquilla. Guia no autoritzada.** Una via alternativa per conèixer aquesta sèrie animada amb enorme càrrega científica (salut, ecologia, energies, matemàtiques, evolucionisme, científics...), amb tons satírics, reivindicatius, crítics, el quals reflecteixen l'actual relació complexa ciència-societat.

► **Terra. Superar l'era del petroli, per una nova justícia ambiental.** Compendi sobre les claus ambientals actuals, on l'ecofeminista Shiva reclama el poder del moviment social en favor de sistemes alimètaris biodiversos, ecològics i locals com a alternativa a les empreses transnacionals.

► **Ecologia viscuda.** Reflexió sobre els temes que han centrat els seus treballs científics al llarg de quatre dècades, tot, sense perdre una perspectiva actual sobre l'estat ambiental del nostre territori i planeta, com de les tendències econòmiques i d'ús de recursos naturals que degraden l'entorn local i global.

LITERATURA VERDA... ... apadrinada

► Les novetats editorials sobre medi ambient disposen del suport de l'Institut del Territori (IdT) i Publicacions de la Universitat de València (PUV). Dues obres de la col·lecció «Gaia. Pensament global, territori i medi ambient», de l'IdT i 3i4 acaben d'arribar a les llibreries. «Terra. Superar l'era del petroli, per una nova justícia ambiental», de la líder ecofeminista Vandana Shiva, i «Una nova narració del món», de Riccardo Petrella. Shiva, en un assaig molt documentat i abellidor, aporta claus fonamentals del medi ambient global, en destaca la triple crisi actual — climàtica, energètica i d'alimentació — com a triple oportunitat de canvi per superar l'economia basada en el carboni. Petrella, amb un discurs més agressiu, subratlla un desafiament: «Saber si hem de fer prevaler el dret de propietat privada i de lliure competència o bé el dret a una vida humanament digna per a tots, per sobre de la seua privatització i mercantilització». PUV compta amb dues novetats de diferent estil: l'assaig «Ecologia viscuda», de Jaume Terradas, y «Cambio climático y Turismo: realidad y ficción», coordinat per Eduardo Fayos-Solà, una diagnosi sobre l'afecció de l'escalfament global en aquest sector econòmic.

► **La ciència en la història dels Països Catalans. III.** Finalitza aquesta col·lecció, tan acurada com imprescindible, amb aquest tercer lliurament el qual comprèn el període de la industrialització a l'època actual.

► **Ciència para la televisión. El documental científico y sus claves.** Llibre més recomanable per a públic especialitzat, on es tracta des de la narrativa del documental científic a Europa, fins la percepció dels científics sobre el rigor d'aquest producte dirigit a l'espectador.

► **Manual de dibuix científic i naturalista.** Per a aficionats a la il·lustració o només per conèixer les tècniques d'aquest art, tècnica i destresa, alhora que els orígens d'aquesta disciplina i la seua evolució fins l'actualitat. Ric en recursos didàctics.

Ciencia para la televisión. Bienvenido León (Coord.). Editorial UOC. 2010.

Manual de dibujo científico i naturalista. Carles Pucho, Jordi Corbera. Càtedra de Divulgació de la Ciència, U.V. 2009.

La ciencia en la historia de los Países Catalanes. III. J. Vernet i R. Parés (coord). U.V. i I.E.C. 2009.

Ecologia viscuda. Jaume Terradas. Universitat de València. 2009.

Terra. Vandana Shiva. Institut del Territori i 3i4. 2010.

La ciencia dels Simpson. Marco Malaspina. PUV, Càtedra de Divulgació de la Ciència i Bromera. 2010.

Sterificacions y macarrones. Claudi Mans. Ariel. 2010.